

- І ТВОРИТИ ДОБРО!

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 18 (323)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
29 вересня 2012 року

«МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ» – 15 РОКІВ!

ПРИВІТАННЯ

Леонід КОВАЛЬЧУК,
ректор ТДМУ, член-кореспондент
НАМН України, професор:

— У мене в руках перший номер газети «Медична академія», що побачила світ у вересні 1997 року. Ось на перших сторінках розповіді про викладачів, науковців — Олену Олександрівну Маркову, Миколу Петровича Скакуна, Івана Олександровича Ситника, Анатолія Івановича Локая.

А тут — дружні шаржі на наших викладачів. Це своєрідний подарунок на пам'ять від випускників університету. Є розповіді, присвячені студентському науковому товариству, поетична творчість спудеїв, інші цікаві матеріали. Аж не віриться — промайнуло п'ятнадцять років. І зараз, тримаючи цей номер у руках, усвідомлюєш, як швидко плине час. Нині наша «Медична академія» — у новому форматі, «посоліднішала», кожен її номер містить надзвичайно багато різноманітної інформації. На шпальтах видання журналісти, науковці, викладачі, студенти університету висвітлюють нагальні питання державної політики у національній медичній галузі, нові тенденції у розвитку медичної освіти, науки. Цікавість читачів викликають й матеріали про відродження духовних цінностей, традиції нашого краю та зарубіжжя, студентське життя. Часопис став не лише університетським виданням — у його співзасновниках головне управління охорони здоров'я облдержадміністрації. Нині — це обласна медична газета. Незважаючи на те, що наш навчальний заклад набрав статусу університету, назва газети не змінилася, залишилося і гасло — «Мислити й творити добро».

15 років нашому часопису «Медична академія!» З цієї нагоди хочу побажати газеті довгих років життя. Вона потрібна університету, медичній спільноті краю.

Головному редакторові, журналістам, працівникам видавництва, усім, хто творить газету, висловлюю щиро вдячність за плідну працю. Нехай творчість не покидає вас! Сподіваюся, що й надалі «Медична академія» буде незалежним вільним друкованим виданням, флагманом у поширенні передових ідей та найкращого досвіду.

З 15-річчям, газето!

15 років тому на світ з'явилася газета «Медична академія». Заснована з ініціативи ректора ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, члена-кореспондента НАМН України, професора Л.Я. Ковальчука, вона займає особливе місце з-поміж усіх інших друкованих періодичних видань Тернополя. На сторінках газети, засновником і видавцем якої є наш університет та головне управління охорони здоров'я ОДА, висвітлюються всі події університетського життя, актуальні й цікаві заходи. Медична наука в ній представлена ґрунтовними статтями авторитетних науковців і фахівців-практиків — професорів, доцентів ТДМУ, студентське життя — розповідями самих студентів про навчання і дозвілля. На шпальтах видання кожен знайде вичерпну інформацію про умови вступу, організацію навчального процесу і підсумки оцінювання знань майбутніх лікарів і фармацевтів, про здобутки і проблеми сучасної медицини. «Медична академія» заслужила прихильність і довіру читачів, на неї оголошено передплату.

Читачі «Медичної академії»: студенти Наталія БАЛКО, Олена ІЩЕНКО, Ярослав ДАЦЬКО, Антон ГОДА, Богдана СТРАК, Денис АНДРЕЙЧУК, Зоряна ОНИЩУК

Стор. 3-5

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО» МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ (АКРЕДИТОВАНИЙ ЗА IV РІВНЕМ) ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

— доцента кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною — 2 посади;

— доцента кафедри медичної інформатики — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.

НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

— доцента кафедри клінічної фармації — 1 посада;

— доцента кафедри управління та економіки фармації — 1 посада;

— доцента кафедри технології ліків — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.

НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

— доцента кафедри дитячої стоматології — 1 посада;

Вимоги до претендентів: наявність на-

укового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.

НА ФАКУЛЬТЕТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ:

— доцента кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.

НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:

— доцента кафедри хірургії — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.

Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.

Звертатися: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТ ВІДВІДАВ ТДМУ

З 21 до 24 вересня на Тернопілля з Першосвятительським візитом перебував Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Крім певних церковних справ, у програму візиту ввійшло і питання співробітництва між церквою та медициною, а також зустріч Святейшого Патріарха із студентами та професорсько-викладацьким складом нашого університету.

Щодо співробітництва, то у храмі святих первоверховних апостолів Петра і Павла, що у смт. Микулинці, відбувся Патріарший молебен, на якому були присутні ректор нашого університету, член-кор. НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчук, перший проректор, проф. І.Р. Мисула, проректор з лікувальної роботи, проф. Н.І. Ярема і завідувач кафедри анатомії людини І.Є. Герасимюк.

Після закінчення молебню Патріарше благословення стало символічним початком спільної роботи колективу Тернопільського державного ме-

дичного університету імені І.Я. Горбачевського та парафіяльної громади церкви святих первоверховних апостолів Петра і Павла Київського Патріархату на чолі з настоятелем, благочинним Тербовлянського району, прот. Васи́лем Мариновським зі створення навчально-наукового центру з надання допомоги та реабілітації людей похилого віку.

У короткій промові Патріарх сказав, що милосердя і добротність є одними з основних завдань церкви. Ректор нашого університету член-кор. НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчук також зазначив, що без волон-

терського руху церковних громад цей проект буде важко зрушити з місця.

Цікавою була й зустріч Святейшого Патріарха Філарета зі студентами та професорсько-викладацьким складом Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, яка відбулася на запрошення ректора університету, члена-кореспондента НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчука.

Під час зустрічі владика звернув увагу на значення духовності у формуванні світогляду лікаря, а також поділився своїми поглядами на клонування живих організмів, генну інженерію,

аборти, торкнувся питання української мови як державної та відповів на питання викладачів і студентів. На прохання Леоніда Якимовича Патріарх також дав розширене трактування поняття любові, як головної християнської чесноти.

Приємне враження на Патріарха справив наш університетський НОК «Червона калина». На пам'ять про відвідування університету ректор вручив Патріарху ювілейні медалі, а також книгу з історії університету «Майбутнє твориться сьогодні», номери

університетських газет та іншу друковану продукцію видавництва «Укрмедкнига».

За активне сприяння в співпраці церкви та медицини під час Божественної Літургії у новоосвяченому храмі святих первоверховних апостолів Петра і Павла у с. Дружба Тербовлянського району Святейший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет нагородив ректора Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, члена-кореспондента НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчука однією із найвищих церковних відзнак — орденом святого Миколая Чудотворця.

Редактор **Г. ШИБАЛИНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,**
О. БУСЬКА,
П. БАЛЮХ
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
держмедуніверситет
ім. І.Я. Горбачевського,
голове управління охорони
здоров'я обласдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
обласдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг — 2 друк. арк.
Наклад — 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Терно-
пільському
держмедуніверситеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

«МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ» – 15 РОКІВ!

30 вересня 1997 року на світ з'явилася нова газета «Медична академія». Заснована з ініціативи ректора ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, члена-кореспондента НАМН України, професора Л.Я. Ковальчука, вона займає особливе місце з-поміж усіх інших друкованих періодичних видань Тернопілля. На сторінках газети, засновником і видавцем якої є наш університет та головне управління охорони здоров'я ОДА, висвітлюються всі події університетського життя, актуальні й цікаві заходи. Медична наука в ній представлена ґрунтовними статтями авторитетних науковців і фахівців-практиків – професорів, доцентів ТДМУ, студентське життя – розповідями самих студентів про навчання і дозвілля. На шпальтах видання кожен знайде вичерпну інформацію про умови вступу, організацію навчального процесу і підсумки оцінювання знань майбутніх лікарів і фармацевтів, про здобутки і проблеми сучасної медицини. «Медична академія» заслужила прихильність і довіру читачів, на неї оголошено передплату.

Напередодні дня народження газети озирнімося назад, на пройдений шлях. Отже, трішки історії.

Членами першої редколегії «Медичної академії» обрали людей авторитетних, творчих. Зокрема, до її складу увійшли: доцент Мирослав Закалюжний (на той час завідувач кафедри іноземних мов, редактор інститутської стіннівки, молодий діяльний викладач-латиніст); професор Володимир Шманько, професор Ігор Мисула (на той час Ігор Романович уже захистив докторську дисертацію, але ще не обіймав посади першого проректора). Молоді доктори наук знали про всі новинки медицини й були особисто знайомі з багатьма вченими-медиками, тож їх безпосередня участь у створенні «Медичної академії» великою мірою сприяла успіху справи. Випуском газети опікувалася доцент Галина Крицька (нині заступник декана медичного факультету). Очолила редколегію викладач Ірина Майданюк.

10 років тому університет ще не мав власного видавництва, не було і друкарні. Перший номер «Медичної академії» верстали на кафедрі шпитальної хірургії. По суті, усю роботу виконував асистент Андрій Господарський. Допомогала забезпечити належний рівень видання досвідчений коректор Віта Ситар, яка і нині працює у видавництві «Укрмедкнига».

Для редколегії виділили службове приміщення. До справи долучилася також студентська рада, створивши студентську гілку редколегії.

Перший номер «Медичної академії» вийшов під гаслом «Мислити – і творити

добро». Вислів, запропонований професором Л.Я. Ковальчуком, який 1997 року очолив наш ВНЗ, став своєрідним епіграфом кожного газетного номера.

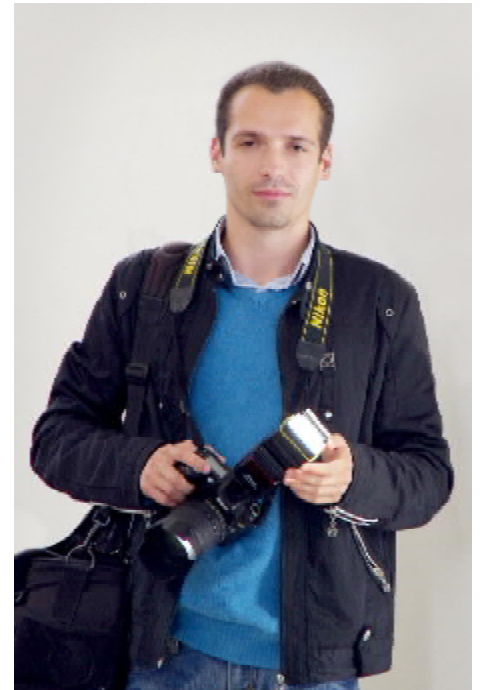
На перших порах газета виходила один раз на місяць обсягом від 4 до 8 сторінок. У першому числі «Медичної академії» було надруковано інтерв'ю з ректором нашого ВНЗ, членом-кореспондентом НАМН України, професором Леонідом Ковальчуком, який змінив на цій посаді професора Івана Сміяна. Розмова з Іваном Семеновичем теж була опублікована в номері. Як і розповіді науковців, професорів, які працювали в університеті з першого дня його заснування: Івана Ситника, Костянтина Кованова, Миколи Скакуна, Еммануїла Бергера, Олени Маркової. Публікації отримали великий резонанс і схвальні відгуки читачів.

З кожним номером удосконалювалася поліграфія видання, з'являлися цікаві рубрики, актуальні матеріали та нові автори. Зокрема, уподобали читачі рубрики «Життя студентське», «Відмінники навчання», «Як ми відпочиваємо», «Світила науки», «Студентський гумор», «За здоровий спосіб життя» та інші.

Коли в університеті створили власне видавництво та друкарню, новий імпульс отримала й «Медична академія». Нині газета виходить двічі на місяць на 12 сторінках. Матеріали, що друкуються на шпальтах «Медичної академії», стосуються всіх сфер діяльності медичного універ-

Лариса ЛУКАЩУК, кореспондент газети

Павло БАЛЮХ, фотокореспондент газети

Руслан ГУМЕНЮК, верстальник газети

ситету і дають поживу для розуму, серця, душі читачів. Приємно, що серед друзів газети багато наших постійних авторів. Нині «Медична академія» – успішне й популярне видання. Люди, які її творять,кладають у газету не лише професійні

знання, натхненну працю, а й душу. Тож хочеться побажати всім нам легкого пера і нових творчих знахідок, а «Медичній академії» – нових світлих ювілеїв.

Оксана БУСЬКА

«БАГАТО ВАЖЛИВОГО В НАШІЙ ГАЗЕТІ ЗНАЙДЕШ. І ДРУЗЬЯМ ПОРАДЬ ЇЇ ТИ ЧИТАТИ»

Попросили поділитися думками про нашу газету людей, які стояли біля її витоків – першого проректора, професора І.Р. Мисулу і заступника декана медичного факультету Г.А. Крицьку, а також наших активних дописувачів і читачів.

Ігор МИСУЛА, перший проректор ТДМУ:

– Я входив до першої редколегії «Медичної академії». Це була чудова ідея ректора ТДМУ, члена-кореспондента НАМН України, професора Л.Я. Ковальчука – створити університетську газету. Нині у неї широкі функції – інформативні, просвітницькі, виховні... Читаю «Медичну академію» з першого номера і бачу, що університетське життя всебічно представлено на її сторінках. Гортаючи її, легко в де-

талях відтворити історію нашого ВНЗ за останні 15 років. Зі шпальт газети отримуєш інформацію про всі аспекти університетського життя, про всі події, що відбулися. Дуже імпонує мені девіз газети «Мислити – і творити

добро», який запропонував ректор ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, член-кореспондент НАМН України, професор Л.Я. Ковальчук. Матеріали «Медичної академії», їх спрямованість відповідає проголошеному принципу. Знаю з відгуків викладачів і студентів, що вона цікава й потрібна читачам.

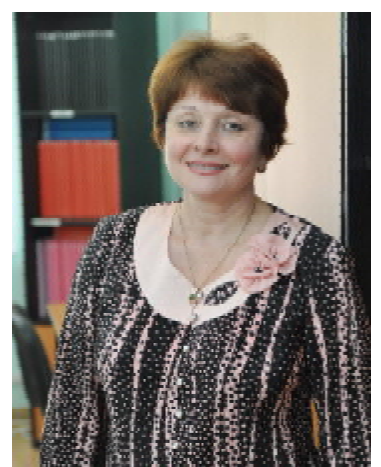
Що мені імпонує особливо? Те, що в кожному номері «Медичної академії» знаходжу цікаві новини з галузі медицини, ґрунтовні інформативні публікації представників професорсько-викладацького складу ТДМУ. Вони завжди багатогранні й актуальні. Без перебільшення скажу: читаю таку інформацію з задоволенням, адже щоразу довідуєшся про якісь нові аспекти важливих питань, нові ідеї, що

стануть поштовхом для наступних досліджень.

Дуже добре, що університет має свою газету, яку охоче читають і люблять. Хочу побажати, щоб колектив «Медичної академії» й надалі працював активно, творчо, щоб газета продовжувала збільшувати коло своїх прихильників і успішно розвивалася. Цікавих публікацій та плідного ужинку на журналістській ниві, добра і процвітання!

Галина КРИЦЬКА, заступник декана медичного факультету:

– Газета «Медична академія» розповідає, зокрема, про медиків Тернопілля, насамперед працівників ТДМУ, про студентське життя, дуже насичене і цікаве, багато публікацій присвячено

ветеранам професорсько-викладацького колективу, з яких бере приклад молодь. Під рубрикою «Відмінники навчання» друкують інтерв'ю з успішними і здібними студентами. Сторінки «Студентський меридіан», «Альма-матер» присвячені різним аспектам університетського життя – науково-навчальному, творчо-естетичному, спортивному

(Продовження на стор. 4)

«МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ» – 15 РОКІВ!

«БАГАТО ВАЖЛИВОГО В НАШІЙ ГАЗЕТІ ЗНАЙДЕШ. І ДРУЗЬЯМ ПОРАДЬ ЇЇ ТИ ЧИТАТИ»

*Бо вкладено серце і душу
в газету,*

Студентів на допомогу!

**Олена ПРЮК,
студентка 4 курсу
медфакультету:**

– Газета «Медична академія» є невід'ємною частиною нашого студентського життя. В ній кожен може знайти актуальні новини, цікаву інформацію. На її шпальтах багато студентів діляться своїми думками стосовно навчання, і не лише. Приємно, коли, розгортаючи газету, бачиш фото друзів чи знайомих на її сторінках. Тішить також те, що будь-коли можна переглянути електронну версію примірника, адже це зручно.

**Богдан КУЛІКОВСЬКИЙ,
студент 3 курсу
медфакультету:**

– Актуально, об'єктивно, захоплююче. Саме так можна сказати про публікації в газеті «Медична академія». В цьому виданні я можу знайти все, що мене цікавить та допомагає підніматися сходами тієї галузі, якій хотілося б присвятити ціле життя. Адже медицина – це надзвичайно прогресуюча в наш час наука. Щоб стати справжнім професіоналом у цій справі, потрібно докласти чимало зусиль для особистого вдосконалення, черпати все нові й нові знання.

«Медична академія» інформує наших студентів про актуальні явища: відкриття, досягнення, цікаві випадки в історії, діяльність викладачів та майбутніх лікарів. І найцікавіше те, що кожен з нас може поділитися своїми думками та власними здобутками та стати співавтором дружнього видавничого колективу й героєм матеріалу у номері. Це дає стимул для плідної, наполегливої праці та навчання.

(Закінчення на стор. 5)

(Продовження. Поч на стор. 3)
тощо. Гасло газети «Мислити – і творити добро» якнайточніше відображає сутність майбутньої професії нинішніх студентів-медиків. Щоб стати добрими лікарями, фармацевтами, треба наполегливо вчитися, мислити й розвивати в собі кращі людські риси: милосердя, чуйність, відповідальність. І навчальний процес у ТДМУ зорганізований так, щоб студенти оволодівали потрібними знаннями і практичними навичками, переймали досвід викладачів.

Велику увагу в газеті приділяють висвітленню роботи наукових студентських товариств, студентської ради, проведенню в університеті мистецьких, культуро-розважальних, спортивних заходів. Словом, «Медична академія» багата на інформацію, цікаву як студентам, так і викладачам, тому її охоче читають. І я теж з приємністю розгортаю кожен черговий номер газети. Хочу побажати її творцям і надалі знаходити шлях до читацьких сердець. Успіхів і нових творчих знахідок журналістам редакції на цьому шляху!

**Костянтин ПАШКО,
виконуючий обов'язки
директора Інституту
фармакології, гігієни та
медичної біохімії
ім. М.П. Скакуна, доцент
кафедри загальної
гігієни та екології:**

– Читаю «Медичну академію» від початку її виходу в світ і сам із задоволенням друкуюся на її сторінках. Починав писати до газети ще коли очолював навчальний відділ, не припиняю своєї співпраці з редакцією й нині. Теми моїх публікацій найчастіше пов'язані з організацією навчального процесу, його удосконаленням. Статті, зокрема, стосуються тестових іспитів, запроваджених в університеті з врахуванням досвіду кращих медичних ВНЗ Європи, які дають змогу об'єктивно оцінити знання студентів. Дані про результати складання тестів, їх аналіз ліг в основу багатьох матеріалів, написаних спільно з директором центру незалежного тестування знань студентів, професором кафедри патологічної анатомії з

секційним курсом та судової медицини П.Р. Сельським. Цікаві мені й теми санітарно-просвітницькі, приміром, про шкідливість мобільних телефонів, весняну втому та її причини, вітаміни і їх значення для організму людини. Тобто про те, що сприяє, а що шкодить здоров'ю людини. Плідно співпрацювати з редакцією планую й надалі.

Справжнє задоволення отримую, читаючи добірки афоризмів, прислів'їв і приказок під рубрикою «Мудрослів'я», що їх збирає, систематизує і готує до друку професор ТДМУ Борис Іванович Рудик. Радію, коли знаходжу в них підтвердження власним думкам і поглядам. Подобаються статті про переваги здорового способу життя з кваліфікованими порадами фахівців – професорів і доцентів теоретичних та клінічних кафедр ТДМУ. Вони написані на високому професійному рівні і студенти можуть з них почерпнути багато корисного для себе. З газети довідаюся про всі новини університетського життя, перспективи подальшого розвитку нашого ВНЗ, окреслені в інтерв'ю газеті ректором ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, членом-кореспондентом НАМН України, професором Л.Я. Ковальчуком.

«Медична академія» цікава, і я радо її читаю від першої до останньої сторінки. Тож зі святом тебе, улюблена газето! Вдячних тобі читачів, а працівникам газети – здоров'я і творчих успіхів!

**Віра МАКСИМОВА,
старший інспектор
деканату медичного
факультету:**

– Беручи до рук газету, читаю на першій сторінці: «Мислити – і творити добро!» Цей мудрий вислів одразу впадає у вічі. Він став життєвим кредом університетської інтелігенції.

Перший номер «Медичної академії» вийшов з друку 15 років тому. І за цей час цікавість до видання лише зростає. Дуже люблю читати про те, чим живе нині галузь охорони здоров'я області, про лікарів, які працюють самовіддано, щоб люди менше хворіли і швидше одужували.

Є номери, які відкладаю, щоб

були завжди під рукою. Часто перечитую статті нашого ветерана доцента Василя Дмитровича Пришляка. Цікавою є рубрика новин з медичної сфери. Подобаються також вірші, які друкує газета. Серед їх авторів і викладачів (особливо запам'яталися вірші Богдана Бугая, Валерія Дідуха), і студенти. На останній сторінці мою увагу незмінно привертають кросворди. Вдома розгадуємо їх усією сім'єю. Знаю, що колегам вони теж цікаві. Студенти насамперед шукають інформацію про результати незалежного тестового оцінювання рівня знань, бо успішність в навчанні для них – понад усе. А в «Медичній академії» друкують результати іспитів під час зимової, а потім літньої сесії.

Перший номер «Медичної академії» зберігаю вдома як реліквію. А за ці 15 років стільки отримала інформації, стільки разів газета ставала мені в пригоді! Побажання? Лише одне: щоб частіше на шпальтах «Медичної академії» з'являлася рубрика «Лікує природа» з рецептами народної медицини. Зичу подальших успіхів усім, хто причетний до створення газети. Журналістського натхнення і нових цікавих публікацій.

**Борис РУДИК,
професор ТДМУ:**

– За публікаціями в газеті «Медична академія» стежу й читаю їх з 2000 року. Багато зусиль журналісти газети вкладають в те, щоб донести до читачів нову інформацію, передовсім на медичну тематику. Водночас детально описують стан навчально-методичних процесів. Впровадження нових методик дозволило нашому університету зайняти одне з провідних місць в Україні серед інших вишів з підготовки молодих лікарів. Достатньо публікацій про студентське життя, їх навчання і відпочинок, зв'язок із зарубіжними вищими навчальними закладами (Польща, Росія, Чехія).

Оскільки газета обласна, то із статей практичні лікарі отримують чимало нової інформації про сучасні методи діагностики та медикаментозної терапії. У підготовці таких публікацій активну участь беруть кандидати

та доктори медичних наук, наші шановні професори. Останніми роками збільшилася кількість поздоровлень та автобіографічних даних в ювілейні дати працівників університету. Мені також приємно, що я співпрацюю з колективом газети і веду рубрику приказок і афоризмів «Мудрослів'я».

На майбутнє доцільно більше публікувати матеріалів для практичних лікарів області з профілактики та лікування основних патологічних процесів, починаючи із сімейної медицини з обміном досвіду. Нову інформацію можна отримувати насамперед від обласних і провідних спеціалістів тієї чи іншої галузі медицини.

Бажаю колективу газети «Медична академія» нових творчих успіхів.

**Роман ТРИГУБ,
студент 3 курсу
медфакультету**

– Щиро вітаю «Медичну академію» з 15-ти літтям. Наша газета – одна з навчально-виховних сходинок на шляху до гармонійно розвиненої особистості. Люблю її за насиченість цікавою, необхідною і корисною інформацією, яка є важливою для молодих лікарів, за висвітлення актуальних питань в медицині. Також цікаво читати уривки з романів, прислів'я, приказки, афоризми з рубрики «мудрослів'я», анекдоти, розв'язувати сканворди. Про всі новини, події, які відбулися в ТДМУ, можна прочитати на сторінках «Медичної академії». Велика вдячність редактору і журналістам, які вкладають в газету всі свої вміння та сили!

*Вже нашій газеті
15-ий рочок,
Ще юна вона, але мудра,
Багато важливого в ній
ти знайдеш,
І друзям порадь її ти читати.*

*На лекціях деколи
грішимо ми,
Тихенько читаєм газету,
На жаль, ця спокуса
сильніша за нас,
Ми їй піддаємося легко.*

*Цікаво читати ті чорні
рядочки,
І вільного часу не шкода,*

«МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ» – 15 РОКІВ!

«БАГАТО ВАЖЛИВОГО В НАШІЙ ГАЗЕТІ ЗНАЙДЕШ. І ДРУЗЬЯМ ПОРАДЬ ЇЇ ТИ ЧИТАТИ»

(Закінчення. Поч на стор. 3-4)

Хотілося б побажати нам усім, майбутнім медикам, які прославлятимуть вітчизняне лікувальне мистецтво в Україні та поза її межами, творчого натхнення й сил. Подяка та низький уклін Вам, дорогі викладачі. Ваша виснажлива праця є для нас взірцем одвічної любові до рідної справи. Завдяки їй у стінах нашого університету панує дух злагоди та добра, який ми пронесемо крізь усе наше життя. Обіцяємо засвоїти океан інформації, який потрібен хорошему лікарю, що хоче по-справжньому допомогти своїм пацієнтам не лише продовжувати людське життя, а й підвищувати його якість.

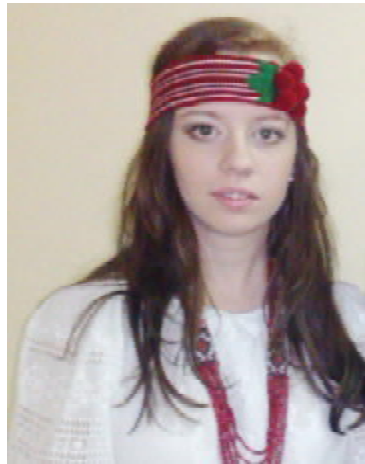
Андрій ФІЛЮК,
студент 3 курсу
медфакультету:

«Медична академія» –
газета наша рідна,
З тобою довгі роки жили
ми в дружбі плідно.
Усе, що було в світі,
ти нам розповідаєш:
Про радості і будні, цікаве
й необхідне,
Новини із науки, досягнення
медичні.

*Відмінників в науці,
що ректор нам говорить.
Хто добре і корисно
на благо людям творить.
Редакції всі вдячні за працю
щирю, плідну.
Чекаємо надалі ми випуски
привітно.
Здоров'ячка й натхнення
навіки вам бажаєм.
І хай лишень все добре
в житті у вас буває!*

Уляна ФРАНЧУК,
студентка 5 курсу
медфакультету:
Я – студентка I групи 5 курсу
ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, по-

стійний читач газети «Медична академія». Вперше взяла часопис до рук, ще навчаючись у школі, бо мріяла стати студенткою цього престижного навчального закладу. Завжди в електронному варіанті читали мої батьки – лікарі, намагаючись бути у вирі подій медичного життя Терноплілля.

Це стало і моєю доброю звичкою, коли я стала студенткою. Дуже приємно, що моя альма-матер має таке видання, в якому висвітлюється не лише діяльність університету, визначаються нові перспективи діяль-

ності ВНЗ, а й усієї галузі медицини в Україні. Газета знайомить нас з інноваційними технологіями, розповідає про видатних особистостей – лікарів-новаторів не тільки м. Тернополя та області, а й України й світу, пише про проблеми та успіхи лікувальних закладів. Цікавими є й сторінки, які присвячені роботі наукових товариств, висвітленню успіхів кращих студентів, розповідям про дозвілля молодого покоління медиків. На сторінках видання завжди багато корисної та цікавої інформації. Особливу увагу приділено національно-патриотичному та релігійному вихованню майбутніх лікарів. Надзвичайно повчальною для мене і друзів є рубрика «Мудрослів'я». У майбутньому я б хотіла, щоб і про мою допомогу людям було написано на шпальтах цього чудового видання, принаймні намагатимуся не опускати планки справжнього лікаря, так високо піднятої викладачами нашого ВНЗ.

Михайло БАБІЙ,
староста VI курсу
медичного факультету:
– Газету «Медична академія»

читаю з вересня 2007 року, відколи став студентом ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

На мою думку, найцікавіше те, що у цьому виданні завжди можна знайти найновішу інформацію про лікування захворювань, які зафіксовані в цілому світі, Україні і в Тернопільській області, це те, що переглядаю насамперед, аби вберегти себе і дати пораду своїм друзям, як проводити профілактику чи лікуватися.

Також у кожному номері газети можна прочитати, чим займається студентська молодь, про її інтереси та вподобання.

Ніколи не залишаю без уваги рубрику «Мудрослів'я», яку веде професор Борис Рудик, і, як всі студенти, з цікавістю розгадую кросворд і читаю анекдоти.

ЗАХІД

ГЕННИЙ РЕБУС

ОНКОЛОГИ ПРОВЕЛИ МАЙСТЕР-КЛАС

Майстер-клас на тему: «Пластична і реконструктивна хірургія молочної залози» відбувся в обласному клінічному онкодиспансері за сприяння кафедри онкології, променевої діагностики і терапії та радіаційної медицини Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського.

Теоретичну та практичну частини майстер-класу провели: доцент Іван Васильович Крайник – завідувач курсу пластичної хірургії Національного медико-хірургічного центру ім. М. Пирогова (м. Москва) і доцент Василь Володимирович Михайлов з кафедри щелепно-лицевої і пластичної хірургії Санкт-Петербурзької медичної академії післядипломної освіти. Ці знані в світі пластичної хірургії лікарі прибули до Тернополя на запрошення професорів ТДМУ В.В. Бігуняка та І.Й. Галайчука.

На зустрічі з головним лікарем онкодиспансеру Шагіном Бабанли обговорювали питання сучасних напрямків хірургічного лікування і пластично-реконструктивної реабілітації хворих на рак молочної залози. Тепер своєчасна діагностика раку дозволить створити умови для ви-

Учасники майстер-класу (в центрі): проф. І.Й. ГАЛАЙЧУК, доц. І.В. КРАЙНИК, доц. В.В. МИХАЙЛОВ

конання органозбережних операцій, а завдяки розвитку реконструктивної хірургії, з'явилася можливість відновлення грудної залози, втраченої після мастектомії. Останніми роками ці методики поступово почали впроваджувати і в Тернопільському обласному онкодиспансері.

Згідно з програмою майстер-класу були прочитані такі лекції: «Застосування торакодорзально-го клаптя для реконструкції молочної залози» (доц. Крайник І.В.), «Сучасна мікрохірургія» (доц. Михайлов В.В.), «Збагачена тромбоцитами плазма та

особливості її застосування в хірургії» (доц. Крайник І.В.).

Практична частина майстер-класу складалася з операцій з відновлення грудної залози:

– реконструкція молочної залози силіконовим протезом з видаленням тимчасового експандера, який був імплантований одразу ж після мастектомії 6 місяців тому;

– підшкірна мастектомія з одночасним протезування молочної залози силіконовим імплантом (таку операцію вперше виконали в Тернополі).

Крім того, пластичні хірурги допомогли виконати нестандарт-

ну операцію пацієнтові, що страждав багато років від променевої виразки щелепно-лицевої ділянки, проконсультували деяких хворих зі складною патологією.

У роботі майстер-класу брали участь лікарі онкодиспансеру, районкологи, лікарі центру опікової травми та пластичної хірургії. На підсумковому занятті заступник головного лікаря з хірургічної роботи Леонід Шкробот щиро подякував доцентам І.В. Крайнику і В.В. Михайлову за проведення практичного й змістовного майстер-класу. На завершення усім учасникам було вручено сертифікати.

Наші гості мали можливість побувати в цікавих історичних місцях Тернопільщини. Незабутні враження на них справили краєвиди Тернопільського ставу, пам'ятники Іванові Горбачевському, Соломії Крушельницькій, Степанові Бандері, перебування у Марійському духовному центрі в Зарваниці.

Ігор ГАЛАЙЧУК,
завідувач кафедри
онкології, променевої
діагностики і терапії та
радіаційної медицини
ТДМУ, професор

БОРОТИСЯ З РАКОМ ДОПОМОЖЕ РОЗШИФРУВАННЯ ДНК

«Що таке ген з езотеричної точки зору? Які генні комбінації породжують рак? На ці та багато інших питань відповідає серія відкриттів, які одночасно опублікували лабораторії на трьох континентах.»

Проект під назвою «Енциклопедія елементів ДНК» або ENCODE має на меті розшифрувати інформацію про людський геном, отриману в попередніх дослідженнях.

«Десять років тому людський геном був для нас, наче величезна книга китайською. Книга велика і важлива, але китайською. А я зовсім не знаю китайською. Отже, зараз ми наче зробили перший впорядкований переклад цієї книги. І з'ясувалося, що вона сповнена неймовірно цікавої інформації. Це справді вражає, скільки там усього», – каже один з учасників наукового проекту доктор Еван Бірні.

Над проектом працює понад 400 дослідників у всьому світі. Зокрема, вчені знайшли 20 генних комбінацій, що відповідають за 17 різних видів раку. Це може дати фармацевтичним компаніям реальну базу для розробки нових ліків.

АДЕДАЙО ЕЗЕКІЛ: «ХОЧУ СТАТИ КАРДІОЛОГОМ»

Студент 3 курсу медичного факультету Адедайо Езекіл Окумойе на навчання приїхав з Нігерії. Розповідає, що з усіх медичних ВНЗ вибрав наш університет за порадою сестри, яка теж є студенткою ТДМУ і нині навчається на 5 курсі медичного факультету.

— Сестра розповіла, що університет є ВНЗ європейського рівня, де дають міцні знання й відмінну вищу медичну освіту. А я хочу стати добрим фахівцем, затребуваним і у власній країні, і на міжнародному ринку праці, — каже юнак.

— Яка галузь медицини вам особливо цікава?

— Кардіологія. На жаль, дуже багато людей страждають серцевими недугами і потребують кваліфікованої лікарської допомоги. Досягнення сучасної медицини дають їм шанс знову відчувати радість життя. Хочу стати добрим кардіологом, щоб лікувати людські серця.

— Крім вас і сестри — майбутніх лікарів, хто ще в родині пов'язав своє життя з медициною?

— Мама. Вона працює медсестрою. Тато — священник. Маю ще двох старших братів. Один — біохімік за фахом, другий працює в галузі промислової хімії.

— Коли приїхали до Тернополя, які українські слова вивчили насамперед?

— «Будь ласка», «дякую», «як справи» ... Щиро кажучи, мова дається не без труднощів, але я стараюся і поступово все краще її розумію. Наразі знаю вже багато українських слів. Подобається, як організоване навчання в університеті і те, що викладання здійснюють англійською. Гадаю, що коли б залишився в Нігерії, то, мабуть, не зміг би вивчитися через страйки викладачів або досі залишався б на першому курсі. В Україні вчитися мені подобається. В ТДМУ навчальний процес відбувається відповідно до сучасних вимог. Користуюся також можливістю

відвідувати медичні конференції, що відбуваються в Україні і за кордоном. Влітку торік, приміром, побував в Німеччині.

— А в Україні де вже встигли побувати?

— У Києві, Львові, Вінниці. У вашій країні багато міст. І природа дуже мальовнича.

— Вже три роки, як ви студент. Чи облаштували свій побут?

— Так. Мешкаю в гуртожитку з гарними побутовими умовами. Із сусідом по кімнаті ми навчаємося в одній групі. У вільний час люблю грати у футбол, читати книги, журнали, але основну масу інформації отримую з комп'ютера.

— Які ваші улюблені автори?

— З задоволенням читаю книги американського лікаря і письменника Бена Карсона і президента США Барака Обами.

— Студентське життя — незабутній час. Хай і надалі все у вас буде добре. Успіху!

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ОБ'ЄКТИВ

Наталія МАЗУР, студентка медичного факультету (ліворуч); Лілія ХОМ'ЯК та Оксана КАТРАГА, студентки фармацевтичного факультету (праворуч)

Фото Павла БАЛЮХА

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

МИКОЛА ВИВАЛЬ: «МЕНЕ ПРИВАБЛЮЄ ТЕРАПІЯ»

Микола Виваль навчається на 6 курсі медичного факультету. Розповідає, що любов до медицини перейняв від батьків. Адже народився в сім'ї лікарів.

— Мій тато — терапевт, заступник головного лікаря центральної районної лікарні в Підгайцях на Тернопільщині, мама — завідувачка поліклінічним відділенням. Що найбільша цінність — життя і здоров'я людини, а лікар — найблагородніша в світі професія, я збагнув ще в дитинстві. А також, що треба добре вчитися, якщо хочеш стати медиком, — розповідає Микола. — У школі з усіх дисциплін мав «відмінно», але особливо мене цікавили природничі науки: хімія, біологія. Старшокласником після уроків поспішав на заняття, що проводилися під егідою Малої академії наук України, біологію там вивчали поглиблено. Вдома ж любив слухати розповіді батьків про різні випадки з їх медичної практики. Коли повідомив, що вступаю до ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, батьки були «за».

— Підгаєцьку гімназію ви закінчили з золотою медаллю, перемогли в II етапі конкурсу

науково-дослідних робіт, зорганізованого Малою академією наук. І вступили до ТДМУ на державну форму навчання. До отримання диплома лікаря залишилося вже недовго. Ким бачите себе в недалекому майбутньому?

— Багато моїх однокурсників хочуть стати хірургами, а мене більше приваблює терапія. Це дуже цікава царина медицини. Адже так багато є терапевтичних захворювань, що потребують вмілого лікування. Можливо, оберу кардіологію (смертність від серцевих хвороб в Україні, на жаль, висока) або гастроентерологію (на цих фахівців теж великий попит). Остаточного ще не вирішив, але вища медична освіта, яку отримав у ТДМУ, відкриває великі можливості.

— Знаю, що в університеті ви долучилися до наукових досліджень.

— Як майбутній фахівець беру активну участь у роботі наукового гуртка під керівництвом доцента кафедри функціональної діагностики Марії Іванівни Марущак. Підготував кілька наукових статей. Чотири останні роки беру участь в Міжнародному медичному конгресі студентів і молодих вчених, який зорганізовує

ТДМУ. Цього року побував на науковому форумі студентів-медиків в Туреччині. Користуючись нагодою, хочу подякувати керівництву ТДМУ за сприяння

організації поїздки. В Анкарі виступив з презентацією стендової доповіді на тему «Функціональні зміни при гострому ураженні легень». Мій науковий керівник доцент М.І. Марущак допомогла мені добре підготуватися до презентації. Приємно було представ-

ляти на форумі Україну, Тернопіль, рідний університет.

— Раніше вам вже доводилося бувати за кордоном?

— Так, два роки тому брав участь у проєкті «Міжкультурні навігатори в Україні». Про нього дізнався з Інтернету, зацікавився, заповнив анкету та отримав запрошення від організатора — англійської громадської організації «Британська рада». Команда з України складалася з 50 молодих людей. Серед нас були майбутні економісти, соціологи, політологи і лише один медик, тобто я. Тренінги відбувалися в Україні та Словаччині. Нас вчили вмінно знаходити спільну мову з різними людьми, правильно вести діалог, розв'язувати конфлікти, а насамперед — як їм запобігати. Було дуже цікаво. Такі тренінги для медика — річ потрібна, це теж елемент освіти.

Цього літа, вже в'їздя, взяв участь у традиційних Міжнародних літніх студентських школах, організованих ТДМУ. Цього разу їх відвідала рекордна кількість студентів-медиків з різних країн. Під час презентації я розповів гостям про Тернопіль, наш університет. Спілкувалися англійсь-

кою, офіційною мовою конгресу, і прекрасно розуміли одне одного. Гостям дуже сподобалася «Червона калина» — чудове місце з унікальною природою, де міститься навчально-оздоровчий комплекс ТДМУ. Такі форуми сприяють вивченню культури і традицій різних народів і подальшій співпраці між ВНЗ. Під час літніх шкіл познайомився з молодими людьми з Польщі, Росії, Словаччини, Грузії, Австрії та інших країн. Тепер листуємося з допомогою Інтернету.

— Ви також член організаційного комітету Міжнародного конгресу студентів і молодих вчених, ради студентського наукового товариства. Тож ритм життя у вас досить напружений. Якесь захоплення є?

— Моє захоплення — експериментальна медицина. Подобається працювати в віварії, читати про останні дослідження вчених і самому їх проводити. В нашому університеті для цього створені гарні умови. Приємно, що бажаючих навчатися в ТДМУ більше з кожним роком. Бо наш медуніверситет і справді найкращий. Я це знаю напевно.

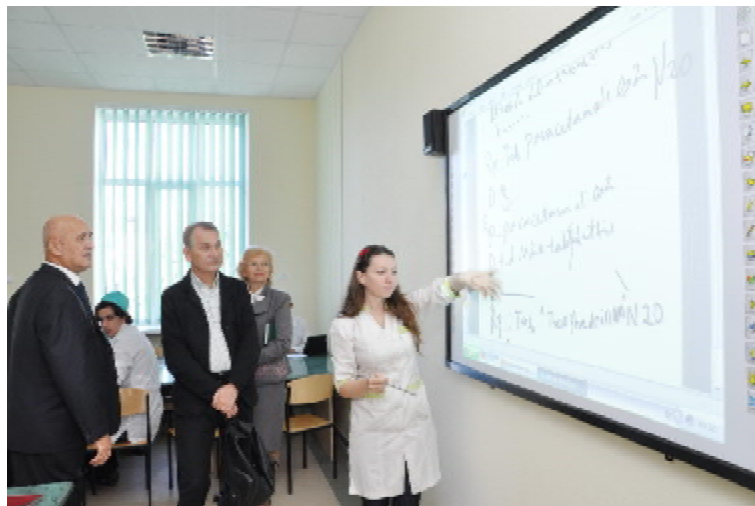
**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ДЕЛЕГАЦІЯ МОСКОВСЬКОГО ВНЗ ВІДВІДАЛА НАШ УНІВЕРСИТЕТ

ТДМУ імені І.Я.Горбачевського відвідала делегація Російського національного дослідницького медичного університету імені М.І. Пирогова у складі проректора з навчальної роботи – професора Ігоря Геннадійовича Нікітіна, начальника управління з міжнародних зв'язків, навчання іноземних громадян і навчально-методичної роботи цього ж ВНЗ, професора Андрія Євгенійовича Богданова.

Делегація ознайомилася з діяльністю ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії імені

М.П. Скакуна, з використанням відеосистем для навчального процесу на кафедрі фармакології та інтерактивної дошки. Члени делегації також ретельно ознайомилися із системою підготовки та організації комплексного семестрового тестового іспиту у навчально-науковому відділі незалежного тестування знань студентів. Їх цікавило засвоєння практичних навичок на кафедрі гістології. Гості відвідали лабораторію електронної мікроскопії, анатомічний музей кафедри анатомії людини. Їм продемонстрували використання рентгенограм та комп'ютерних томограм у розрізі Z-орієнтованого навчання при вивченні анатомії людини, а на кафедрі патологічної анатомії – телекомунікацій-

ний зв'язок з лабораторією гістологічної та цитологічної експрес-діагностики, кафедру клініко-лабораторної діагностики. Проректор з навчальної робо-

ти, професор Ігор Нікітін та професор Андрій Богданов побували також в ННІ медико-біологічних проблем, на кафедрі нормальної фізіології, де детально

ознайомилися з принципами роботи створених лабораторій функціональної діагностики органів і систем організму.

Поважні гості відвідали також НОК «Червона Калина», де мали можливість побачити умови проживання як студентів ТДМУ, так і студентів-учасників Міжнародних літніх студентських шкіл. Цього року студенти Російського національного дослідницького медичного університету імені М.І. Пирогова вперше взяли участь у Міжнародних літніх студентських школах (зокрема, в роботі семи шкіл) у рамках укладеної угоди про вступ Російського національного дослідницького медичного університету імені М.І. Пирогова до «Міжнародного науково-освітнього інноваційно-технологічного консорціуму медичних ВНЗ і ВНЗ фізичного виховання і спорту».

На зустрічі з ректором Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, членом-кореспондентом НАМН України, професором Леонідом Якимовичем Ковальчуком обговорено перспективи обміну освітніми технологіями, спільних наукових проєктів, обміну викладачами, подальшої участі студентів у Міжнародних літніх школах.

Це вже другий візит представників згаданого вищого медичного навчального закладу до ТДМУ. Вперше професор А.Є. Богданов побував у нас в лютому 2012 року. Про свої позитивні враження він розповів в інтерв'ю, яке було тоді опубліковане в газеті «Медична академія».

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ЦІКАВО

ЗЕЛЕНИЙ ЧАЙ ПОКРАЩУЄ ПАМ'ЯТЬ

Один з найпопулярніших у світі напоїв – зелений чай – давно визнаний корисним не тільки дієтологами, але і фахівцями з інших галузей медицини. Особливо його люблять кардіологи, називаючи зелений чай одним з кращих засобів профілактики розвитку серцево-судинної системи. Але китайські вчені пішли далі, і шлях їх виявився досить успішним.

У третьому військовому медичному університеті Китаю був проведений експеримент за участю мишей, яких розділили на дві гру-

пи, запропонувавши одній щодня пити традиційний зелений чай. Всіх мишей навчали пошуку прихованих платформ у лабіринті і виходу з нього, а потім спостерігали за тим, як вони застосовували отримані знання на практиці.

Автор експерименту, професор Юн Бай, каже, що його група навмисно відмовилася вивчати вплив зеленого чаю на серцево-судинну систему та інші органи, зосередивши увагу винятково на головному мозку.

У результаті спостережень і показників спеціальної апаратури, експерти дійшли висновку: щоденне вживання зеленого чаю сприяє підвищенню навченості і покращує пам'ять.

Доктор Бай пояснює це механізмом впливу активних компонентів зеленого чаю на клітини головного мозку, стверджуючи, що «в результаті вживання напою в гіпокампі – частини головного мозку, відповідальної за перехід до отриманої інформації з короткострокової пам'яті в довгострокову – відбувається процес нагромадження молодих клітин, покращуючи роботу цієї ділянки і головного мозку загалом».

ЇЖТЕ ВИНОГРАД, МАТИМЕТЕ ЗДОРОВЕ СЕРЦЕ

Вживання винограду позитивно впливає на серце людей, які страждають метаболічним синдромом.

У винограді були виявлені натуральні компоненти, які відомі зараз, як поліфеноли, що впливають позитивно на серцево-судинну систему. На базі цього дослідження вчені резюмували, що поліфеноли допомогли мужуть чоловікам, які страждають метаболічним синдромом.

Симптомами метаболічного синдрому виступають: високий рівень цукру, підвищений артеріальний тиск, надлишковий жир у зоні талії, високий рівень холестерину, підвищене число тригліцеридів у крові. Усі ці симптоми підвищують ризики розвитку цукрового діабету, серцево-судинних захворювань, інсульту. За статистикою, це зах-

ворювання виступає однією з базових проблем охорони здоров'я і при цьому має глобальне поширення.

Мета дослідження – перевірити, чи допоможе вживання винограду впоратися з деякими симптомами метаболічного синдрому. Протягом чотирьох тижнів пацієнти вживали щодня родзинки. Відтак, після тритижневої перерви, їм зробили повторні аналізи. Як показали результати, у всіх людей значно знизився артеріальний тиск, покращився кровообіг, нормалізувався цукор в крові. Ці дослідження підтверджують позитивний вплив винограду на здоров'я людей.

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ З ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ І МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»

13-14 вересня на базі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання підготовки кадрів з екстреної медичної допомоги і медицини катастроф». Її метою було обговорити проект нової навчальної програми з екстреної і невідкладної медичної допомоги, намітити стандарт оснащення кафедри та методику викладання дисципліни.

На конференцію прибули фахівці з екстреної медичної допомоги і медицини катастроф медичних вишів Луганська, Донецька, Харкова, Запоріжжя, Києва, Львова, Чернівців, Івано-Франківська та Тернополя. У заході взяли участь фахівці Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, Львівського медичного коледжу післядипломної освіти, територіальних центрів екстреної медичної допомоги і медицини катастроф зі Львова, Рівного і Хмельницька. Особливою окрасою конференції стали переможці III Національного чемпіонату та X Міжнародного чемпіонату бригад швидкої медичної допомоги з м. Заліщики на чолі з лікарем відділення швидкої медичної допомоги центральної комуналь-

практичного центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф (м. Київ) — провідного профільного наукового і навчального закладу України виступив старший науковий співробітник центру, голова правління ВГО «Всеукраїнська рада реанімації та

дентів навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Всі учасники конференції отримали це видання. У складі колективу авторів працював професор Арсен Гудима.

З доповіддю про основні положення проекту «Програми реформування та розвитку системи ме-

довели й обґрунтували проект нової навчальної програми «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів медичного факультету 5-го року навчання, сучасні технології освітньої діяльності та оснащення кафедр, без якого неможливо якісно опа-

Змодельована ситуація невідкладного стану — це сценарій, при якому на конкретній особі (симулянт) чи манекені за допомогою додаткових технічних засобів імітується певний невідкладний стан. Завдання студента чи групи студентів полягає у виконанні в реальному часі стандартного алгоритму організаційних і діагностичних дій, визначенні симптомів, їх аналізу та узагальнення, констатація наявного невідкладного стану й застосування відповідного протоколу, за яким слід надати екстрену медичну допомогу. Кожен студент навчальної групи повинен відпрацювати сценарій того чи іншого невідкладного стану, передбаченого планом заняття, або самостійно, або у групі (лідер, учасник). Для реалізації сценаріїв кожна кафедра екстреної та невідкладної медичної допомоги укомплектовує засобами для навчання й

екстреної медичної допомоги», інструктор Європейської ради реанімації Віталій Крилюк. Він зупинився на основних змінах, які відбуваються в державі з питань організації та надання екстреної медичної допомоги й медицини катастроф. Зазначив важливу роль освіти у підготовці з екстреної медичної допомоги медичних і немедичних працівників, необхідність впровадження нових освітніх технологій з використан-

дичного забезпечення Збройних сил України на найближчі роки» виступив начальник кафедри організації медичного забезпечення Збройних сил України, начальник інституту Української військово-медичної академії професор Михайло Бадюк. Він зазначив, що нині збільшилося державне замовлення щодо підготовки офіцерів медичної служби запасу. Розширюються можливості вступу на навчання у регіональних центрах підготовки студентів медичних вишів, які виявили бажання стати офіцерами і вступити на навчання до Української військово-медичної академії. Принагідно зазначити, що Тернопільський медуніверситет входить до переліку таких центрів у Західному регіоні України.

Наступні доповіді підготувала опорна кафедра з екстреної і невідкладної медичної допомоги, з якими виступив професор Арсен Гудима. Насамперед він торкнувся сучасної філософії екстреної медичної допомоги, яка впливає з прийнятого Верховною Радою та підписаного Президентом Закону України «Про екстрену медичну допомогу», який набирає чинності з 1 січня 2013 року. Виходячи з положень Закону, поняття «екстрена» і «невідкладна» медична допомога трактується, як однотипні за суттю, що визначає їх як вид медичної допомоги, який надають на догоспітальному етапі на місці події або у відділенні екстреної (невідкладної) медичної допомоги пацієнту у невідкладному стані (стані безпосередньої загрози для життя) працівниками екстреної (швидкої) медичної допомоги на основі клінічних протоколів і стандартів з екстреної медичної допомоги, в тому числі й під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.

Відтак учасникам конференції

увати предмет. В основу програми покладені: сучасна концепція екстреної медичної допомоги, яка випливає із Закону України «Про екстрену медичну допомогу», існуюча тепер освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника та протоколи з медицини невідкладних станів. Клінічними базами для опанування дисципліни повинні стати центри екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги багатопрофільних лікарень. Основним видом освітньої

унаочненнями (манекени, муляжі, вироби медичного призначення та ін.) не нижче рекомендованого стандарту. Студентів, які успішно виконують сценарій змодельованої ситуації невідкладного стану, допускають до участі у виїздах бригад екстреної медичної допомоги та роботи у відділенні екстреної медичної допомоги в рамках своєї компетенції. Практичні заняття проводять у складі навчальної групи не більше 10-12 осіб.

Учасникам продемонстрували набір засобів для навчання і ви-

ної районної лікарні Галиною Цимбалюк.

Генеральним спонсором конференції виступила компанія КСЕНКО — офіційний представник в Україні компанії Laerdal, яка спеціалізується на виробництві засобів для навчання та виробів медичного призначення.

Конференцію відкрив декан медичного факультету професор Аркадій Шульгай, який наголосив на основних здобутках університету в організації освітньої та лікувальної діяльності, в тому числі і з екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

З програмною доповіддю на тему «Освіта як компонент єдиної системи надання екстреної медичної допомоги» від колективу авторів з Українського науково-

ням симульованих пацієнтів, манекенів та інших засобів навчання, які дозволяють у реальному часі відпрацювати практичні навички. Важливою для всіх присутніх була інформація щодо розробки нових протоколів з медицини невідкладних станів та інших документів, які будуть закріплені Постановами Кабінету Міністрів і наказами МОЗ України та регулюватимуть діяльність єдиної системи екстреної медичної допомоги в Україні, в т.ч. і підготовку кадрів. На закінчення доповідач презентував навчальний посібник «Екстрена медична допомога. Догоспітальний етап — алгоритми, маніпуляції (базовий рівень)», яка вийшла з друку цього року. Посібник рекомендований МОН як навчальний посібник для сту-

діяльності при вивченні дисципліни є практичні заняття, під час яких викладач формує вміння й навички практичного застосування набутих теоретичних знань шляхом індивідуального виконання студентом завдань визначення загальної тактики, діагностики та лікування симульованих пацієнтів у змодельованій ситуації невідкладного стану, в тому числі й масових уражень на основі існуючих стандартних схем.

робів медичного призначення, доцільний у навчальному процесі. Особливо їх зацікавила інформація стосовно засобів для навчання (манекенів, муляжів, анатомічних макетів та ін.) компанії Laerdal, які відрізняються від аналогів максимальним наближенням до реальності, довговічністю, поліфункціональністю. Показали і манекени для серцево-легеневої реанімації та для **(Закінчення на стор. 9)**

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ З ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ І МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»

(Закінчення. Поч. на стор. 8)
вивчення техніки забезпечення прохідності дихальних шляхів, роздані каталоги продукції.

Бригада відділення швидкої медичної допомоги Заліщицької ЦКРЛ у складі лікаря Галини Цимбалюк, фельдшерів Андрія Турковського та Юрія Якимчука та водія Любомира Присмака показала практичні навички, якими студенти повинні оволодіти після вивчення дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога».

Учасникам продемонстрували:

- первинне і вторинне обстеження пацієнта;

- надання екстреної медичної допомоги пацієнту із затримкою кровообігу;

- надання екстреної медичної допомоги пацієнту з політравмою;

- надання екстреної медичної допомоги притомному пацієнту з гострим інфарктом міокарда з переходом в кардіогенний шок.

Викладачами-інструкторами при виконанні названих сценаріїв виступили Віталій Крилюк та Арсен Гудима.

У другій частині конференції професор Арсен Гудима виступив з доповіддю, в якій переконав учасників у тому, що медицина катастроф є невід'ємним елементом екстреної медичної допомоги, що й увійшло у зміст нової навчальної програми.

Наступним було повідомлення щодо конкурсного руху бригад швидкої медичної допомоги. Хоча перші чемпіонати заснував Львівський територіальний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, проте статус «національного» з відповідним положенням, суддівською колегією, атрибутами та традиціями змагання набули після їх організації і проведення у Тернополі 2008 і 2010 рр. Зараз на часі V національний чемпіонат бригад ШМД, який відбудеться наступного року у Києві. Кафед-

ра медицини катастроф і військової медицини традиційно ставить конкурс з масовим ураженням, а професор Арсен Гудима – беззмінний головний суддя.

Останньою доповіддю першого робочого дня конференції була презентація Всеукраїнської громадської організації «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної

допомоги» та її ролі в розбудові екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Доповідач Віталій Крилюк розповів про історію створення організації, яка прагне стати членом Європейської ради реанімації (авторитетної структури, що розробляє стандарти з надання екстреної медичної допомоги у випадках затримки кровообігу), а також про її основну мету – освітню й просвітницьку діяльність з навчання медичних і немедичних працівників прийомів серцево-легеневої реанімації та інших заходів екстреної медичної допомоги, які відповідають найновішим міжнародним стандартам.

В обговоренні доповіді виступили представники кожного вишу, які були присутні на конференції, від ТДМУ – професор Микола Швед, заступник завіду-

вача кафедри, кандидат меднаук Ігор Герасимів.

Виступаючи загалом схвалили запропоновану навчальну програму, проте порекомендували глибше інтегрувати її з програмами з невідкладних станів у різних галузях медицини, які традиційно викладають студентам на 5-6 курсах, щоб зосередити увагу на тих невідкладних станах, які недостатньо вивчають.

України, виходячи з положень Закону та нормативних документів, які регламентують створення єдиної системи екстреної медичної допомоги в Україні;

- надання екстреної медичної допомоги на місці події та відділенні екстреної медичної допомоги фахівцями за спеціалістю «медицина невідкладних станів»;
- надання екстреної медичної допомоги на місці події та робочому місці лікарем фаху «загальна практика-сімейна медицина»;
- надання екстреної медичної допомоги лікарем будь-якого фаху на місці події та робочому місці;
- надання екстреної медичної допомоги у відділенні реанімації та інтенсивної терапії.

Рекомендувати покласти на кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги підготовку студентів з основ надання екстреної медичної допомоги на місці події та відділення екстреної медичної допомоги, а також на робочому місці та місці події лікарям фаху «загальна практика-сімейна медицина» та лікарям інших спеціальностей, в тому числі під час надзвичайних ситуацій мирного часу. Розробити положення про кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги. Розробити пропозиції щодо відповідних змін в освітньо-кваліфікаційну характеристику випускників.

Рекомендувати після внесення поправок учасників конференції до затвердження у ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України тимчасову навчальну програму з дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів 5-го року навчання вищих закладів освіти IV рівня акредитації спеціальності «лікувальна справа».

Була пропозиція у курсі безпеки життєдіяльності поглибити вивчення небезпек у діяльності лікаря бригади екстреної медичної допомоги, зменшити кількість невідкладних станів, які пропонувалися для вивчення у програмі п'ятикурсників, і зосередити увагу на кваліфікованих заходах реанімації, рекомендувати збільшити кількість годин та ін. Обговорення рішення тривало і наступного дня конференції.

Учасники форуму відвідали культурні та історичні місця нашої області – Почаївську лавру та м. Кременець.

Конференція прийняла такі рішення:

- визначити місце екстреної медичної допомоги в системі надання медичної допомоги різного рівня дитячому і дорослому населенню на території

України, виходячи з положень Закону та нормативних документів, які регламентують створення єдиної системи екстреної медичної допомоги в Україні;

- надання екстреної медичної допомоги на місці події та відділенні екстреної медичної допомоги фахівцями за спеціалістю «медицина невідкладних станів»;
- надання екстреної медичної допомоги на місці події та робочому місці лікарем фаху «загальна практика-сімейна медицина»;
- надання екстреної медичної допомоги лікарем будь-якого фаху на місці події та робочому місці;
- надання екстреної медичної допомоги у відділенні реанімації та інтенсивної терапії.

Рекомендувати покласти на кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги підготовку студентів з основ надання екстреної медичної допомоги на місці події та відділення екстреної медичної допомоги, а також на робочому місці та місці події лікарям фаху «загальна практика-сімейна медицина» та лікарям інших спеціальностей, в тому числі під час надзвичайних ситуацій мирного часу. Розробити положення про кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги. Розробити пропозиції щодо відповідних змін в освітньо-кваліфікаційну характеристику випускників.

Рекомендувати після внесення поправок учасників конференції до затвердження у ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України тимчасову навчальну програму з дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів 5-го року навчання вищих закладів освіти IV рівня акредитації спеціальності «лікувальна справа».

Рекомендувати покласти на кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги підготовку студентів з основ надання екстреної медичної допомоги на місці події та відділення екстреної медичної допомоги, а також на робочому місці та місці події лікарям фаху «загальна практика-сімейна медицина» та лікарям інших спеціальностей, в тому числі під час надзвичайних ситуацій мирного часу. Розробити положення про кафедру екстреної і невідкладної медичної допомоги. Розробити пропозиції щодо відповідних змін в освітньо-кваліфікаційну характеристику випускників.

Рекомендувати після внесення поправок учасників конференції до затвердження у ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України тимчасову навчальну програму з дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів 5-го року навчання вищих закладів освіти IV рівня акредитації спеціальності «лікувальна справа».

Рекомендувати після внесення поправок учасників конференції до затвердження у ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України тимчасову навчальну програму з дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів 5-го року навчання вищих закладів освіти IV рівня акредитації спеціальності «лікувальна справа».

Рекомендувати після внесення поправок учасників конференції до затвердження у ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України тимчасову навчальну програму з дисципліни «Екстрена і невідкладна медична допомога» для студентів 5-го року навчання вищих закладів освіти IV рівня акредитації спеціальності «лікувальна справа».

**Арсен ГУДИМА,
професор ТДМУ**

ЛІКУЄ ПРИРОДА

ДАРИ ОСЕНІ – СМАЧНІ ТА КОРИСНІ

Осінь потішила нас розмаїттям овочів. Саме цієї пори можна «сісти» на низькокалорійну овочеву дієту та радувати себе і своїх близьких смачними і корисними стравами.

Овочі бажано їсти свіжими, оскільки термічна обробка призводить до руйнування вітамінів. Крім того, овочі можна консервувати – солити, маринувати, робити салати «під закрутку», заморозувати про запас, щоб узимку знову насолоджуватися приємним смаком. Стиглі помідори прикрасять ваш стіл і зроблять звичайну м'ясну страву кулінарним шедевром, соковита зелень наситить організм біологічно активними речовинами, вітамінами і мікроелементами.

Гарбуз – популярний осінній овоч. Його м'якуш може бути забарвлений у різні відтінки – від блідо-жовтого до інтенсивно-помаранчевого, залежно від сортової належності. Готують гарбуз різними способами – відварюють, тушкують, обробляють в пароварці або мікрохвильовій печі, запікають у духовці. З смачного овоча виходять чудові гарніри, каші, а також десерти. У м'якоті гарбуза багато сполук міді, калію, кальцію, фосфору. Страви з гарбуза рекомендують їсти при деяких захворюваннях печінки та органів серцево-судинної системи.

Не забувайте також про **яблука**. Мабуть, це найпопулярніший «осінній» фрукт. Різноманітність сортів яблук дозволяє вибрати той, що найбільш годиться – з кислим або солодким м'якушем, соковитий або сухуватий, який тривалий час зберігається чи вимагає негайної переробки. Яблука споживають свіжими, додають їх до салатів (як овочеві, так і фруктові), запікають у духовці, використовують для приготування варення, джемів, компотів, оригінальних соусів. Яблучний сік насичує організм вітамінами, виводить шлаки й токсини, допомагає позбутися набряків.

**Олег ФІЛЬ,
студент медичного факультету**

Держава моєї мрії, якою вона повинна бути, як відтворити цей ідеал в сьогоденні – саме над такими питаннями замислювалися учасники

цього річної студентської республіки, що діяла в Криму, поблизу Євпаторії. Чотири доби кращі студенти з усієї країни під керівництвом міжнародних експертів розглядали державотворчі процеси усіх рівнів. Економіка, політика, спорт, культура та поліція – це все лягло на плечі молодих юнаків і дівчат, які бачать майбутнє України прогресивним.

КОЛИ МОЛОДЬ НЕ МРІЄ, СУСПІЛЬСТВО ВТРАЧАЄ ПЕРСПЕКТИВУ

Хоча що це за мультifestиваль, якщо на ньому – сама лише політика. Дебати, спортивні змагання, інтелектуальні ігри, змагання з «Мафії», битва діджеїв, українських міст, визначення містера та першої леді студреспубліки й ще багато іншого, цікавого і різноманітного було в програмі.

Команда ТДМУ у складі 5-ти осіб гідно відстоювала честь університету. Минулорічний спікер молодіжного парламенту Дмитро Андрощук, який очолював тернопільську делегацію, цього року боровся за пост студентського президента України і мав всі шанси ним стати, але через певні обставини не зміг отримати перемоги. Я був капітаном спортивної команди від Тернополя, що завоювала перше місце з волейболу та друге – з футболу. Студенти Дарина і Галина Носко та Руслан Тігарчук також актив-

но брали участь в інтелектуальних та інших змаганнях, залишаючи позаду серйозних супротивників.

Отож, повернувшись до Тернополя, наша команда готова до нових досягнень не лише в медицині, а й в молодіжному житті обласного центру. Адже, як висловився Дмитро Андрощук, «медицина – це покликання, а державотворення – це обов'язок кожного громадянина».

Студенти Дарина і Галина Носко та Руслан Тігарчук також актив-

СТУДРЕСПУБЛІКА

ЮВІЛЕЙ

ОБ'ЄКТИВ-О

20 вересня відзначила ювілейний день народження ветеран ТДМУ Алла Володимирівна МОЧАРСЬКА.

Вельмишановна Алло Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження.

Яскравою сторінкою в історії університету є Ваш 37-літній трудовий шлях від бібліотекаря до завідувача одного з найважливіших підрозділів вищого навчального закладу — бібліотеки, колективом якої впродовж майже 10 років Ви успішно керували.

Колектив університету щиро шанує Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Алло Володимирівно, доброго здоров'я, душевного спокою, людського тепла, добробуту, благополуччя і затишку, активного й щасливого довголіття.

**Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського**

23 вересня виповнилося 50 років доценту кафедри медичної реабілітації та спортивної медицини ТДМУ Володимиру Богдановичу КОВАЛЮ.

Вельмишановний Володимире Богдановичу!

Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, успішно пройшли 22-річний трудовий шлях старшого лаборанта кафедри інфекційних хвороб, асистента кафедри фізичного виховання з курсом лікувальної фізкультури, доцента кафедри медичної реабілітації та спортивної медицини.

Колектив університету глибоко шанує Вас як науковця, досвідченого клініциста-реабітолога, педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну

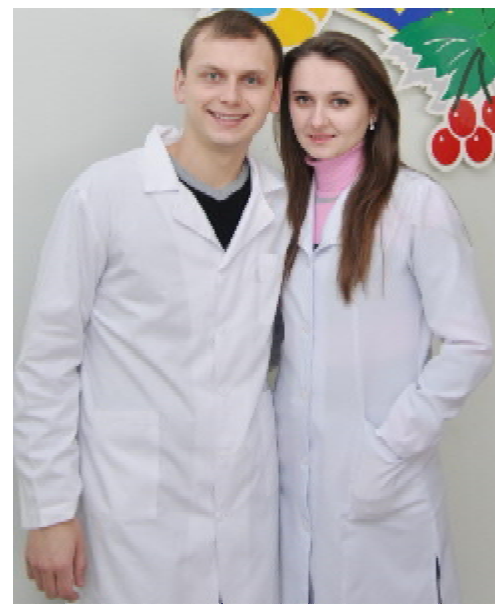

працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Володимире Богдановичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових здобутків у Вашій благородній діяльності, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного і щасливого життя.

**Ректорат ТДМУ
імені І.Я. Горбачевського**

Тетяна ГЕРАСИМ-ЧУК, студентка медичного факультету (вгорі); Тарас ДЕЧУК та Оксана ЛЕСЬКІВ, студенти фармацевтичного факультету (ліворуч)

**Фото
Павла БАЛЮХА**

Туберкульоз

ПРОБЛЕМИ ФТИЗИАТРИЧНОЇ СЛУЖБИ

Понад п'ятнадцять років тому ВООЗ проголосила туберкульоз глобальною небезпекою, адже кількість недужих з року в рік у світі невпинно зростає. Офіційно ж епідемію туберкульозу в Україні зафіксовано в 1995 році. Раніше сухоти називали хворобою бідних, але останніми роками ситуація змінилася. Незалежно від соціального статусу дедалі більше людей потерпають від небезпечної недуги.

Про це у розмові із заступником головного лікаря з лікувальної роботи СТМО «Фтизіатрія» Оксаною ГРАДОВОЮ.

— Ситуація з туберкульозом нині складна. Загальна кількість хворих на планеті сягає 60 млн. осіб. Тому туберкульоз й проголошено глобальною небезпекою людства. Серед причин виникнення туберкульозу і економічні, і соціальні фактори, але людина заражається повітряно-крапельним шляхом. На Тернопільщині впродовж півріччя цього року спостерігається деяка стабілізація щодо захворюваності на сухоти, але не можна гарантувати, що наприкінці року буде така ж ситуація. Проблема в тому, що збільшення показників захворюваності відбувається завдяки виявленню занедбаних форм. Саме ці пацієнти становлять загрозу для оточуючих, бо, як відомо,

один хворий може інфікувати майже сто осіб.

— Які методи виявлення туберкульозу найбільш інформативні?

— Традиційний метод флюорографічного обстеження. За допомогою профілактичних оглядів виявляємо майже 60% хворих. Але через високу собівартість послуг МОЗ віддає цьому методу діагностики другорядну роль. Тому флюорографічні обстеження планують проводити лише у групах ризику. Решта хворих згідно з програмою «Зупинимо туберкульоз в Україні» за фінансової підтримки Глобального фонду діагностуватимуть методом мікроскопії зразків мокротини. Загалом усі лабораторії лікарняної мережі володіють методикою роботи, проте медики щодо нового виду діагностики мають деякі застереження. Для того, щоб хворий виділяв мікобактерію туберкульозу, повинен відбуватися серйозний процес у легеневій тканині. Отже, виявити хворого у такий спосіб можна хіба на пізніх стадіях. До того ж варто зважити й на людський фактор. Не кожна людина зможе копіюватися у людському мокротинні. Вплинути на ситуацію зможе хіба стимуляція роботи працівників лабораторій через фінансовий чинник.

— Хто входить до групи ризику?

— Найперше люди, які мешкають поруч з хворим на туберкульоз, який виділяє мікобактерії. Велика соціальна проблема — проживання хворих у гуртожит-

ках. Це здебільшого стосується мешканців міста. Бацилярний хворий не має права проживати у гуртожитку, де все спільне і всі між собою контактують. Натомість в одній кімнаті з хворими проживають рідні, приходять сусіди. Крім того, що контактні особи потрапляють у групу ризику, на небезпеку наражаються й люди, які їх оточують на роботі, дозвіллі, у транспорті. При значному скупченні населення ризик інфікуватися збільшується у кілька разів. Частина хворих усвідомлює, на що наражає оточуючих. Решта — не бажає навіть думати про це. Як правило, до останніх належать неблагополучні верстви населення або ті, хто байдуже ставиться до власного здоров'я. Для таких категорій пацієнтів Закон України пропонує застосовувати примусове лікування. Таким чином можна не лише допомогти хворому, а й запобігти десяткам випадків інфікування. На Тернопільщині примусове лікування хворих здійснюють у Кременецькому обласному протитуберкульозному диспансері. Втім, процедура є доволі неоднозначною. Нині не вирішене питання, хто повинен доправляти хворих на примусове лікування? Тут мають бути залучені органи внутрішніх справ. При виявленні хворого, який уникає лікування, медичний заклад подає заяву до суду. Разом з нею медики подають копії записів з лікувальної картки, де вказано про порушення хворим режиму лікування, дисципліни тощо. Одні суди реагують оперативніше і того ж

дня приймають відповідні рішення. Інші затягують процес. Прімітно, що з бацилярними хворими зорганізувати процес лікування значно легше. Тим часом хворі, які не виділяють бацили, випадають з поля зору медиків. Небезпечними є випадки, коли недужі припиняють лікування за власним рішенням, зникають з поля зору лікарів, а потім з'являються з мультирезистентним туберкульозом, коли лікувати вже нічим. Препарати другого ряду є дуже дорогими, на час лікування хворому потрібно від 30 до 50 тис. грн.

— Що у планах з покращення умов перебування хворих?

— Мультирезистентні хворі потребують ізоляції від суспільства, тому маємо намір реконструювати приміщення міського диспансеру під відділення для хворих з таким діагнозом. У планах — добудова другого поверху та створення боксованих палат на 25 ліжок. У кожній палаті перебуватимуть по дві особи. Палати обладнають приладами відеоспостереження, умивальником, туалетом, душем. Зображення буде виведено на монітор комп'ютера, що на медсестринському посту. Палати, де перебуватимуть такі хворі, зачиняють на ключ. Гострою проблемою щодо захворювання на туберкульоз є його поєднання з ВІЛ-інфекцією. Є випадки поєднання туберкульозу та наркоманії.

Зараз на замісній терапії в обласному тубдиспансері перебувають 36 пацієнтів. Щодня ці

хворі отримують протитуберкульозні препарати та метадон. Працювати з такими хворими надзвичайно важко. Колись для них розтирали препарати в порошок, адже одні намагаються не ковтати наркотики, а вистригують їх для продажу. Інші не вживають протитуберкульозних препаратів, тому що вони знижують дію метадону. З пацієнтами працює ціла бригада медиків, у тому числі й психолог. В окремій палаті перебувають хворі на туберкульоз, які під слідством. Цілодобово біля цих палат чергує патруль. Щодо інфекційного контролю, то розпорядженням голови обласної ради було виділено значні кошти на завершення будівництва каналізаційно-насосної станції в обласному протитуберкульозному диспансері, що у Великій Березовиці. Чималу увагу приділяють захисту персоналу. Адже хоч у Тернопільському протитуберкульозному диспансері меншою мірою, але в Україні загалом у закладах такого типу для працівників є чималий ризик захворювання. Наші медики використовують спеціальні засоби індивідуальної захисту, відповідні вимоги є і до пацієнтів, на поверхнях встановлені модифіковані УФ-лампи, щоб опромінення було постійним. Непорушним правилом в обласному протитуберкульозному диспансері є людяне й доброзичливе ставлення до хворих, незалежно від їхнього соціального статусу.

Лілія ЛУКАШ

«Я ДУМАВ ПРО УКРАЇНЦЯ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА, ЩО РОЗРАХУВАВ ТРАСУ, ПО ЯКІЙ ПОВИННІ БУЛИ ЛЕТІТИ ТРОЄ АСТРОНАВТІВ»

Коли настав час іти до гімназії, він продемонстрував такі знання, що його прийняли відразу у третій клас другої Полтавської чоловічої гімназії. Ще в гімназії він завів спеціальний зошит і записував у ньому свої перші космічні проекти. Хоч у той час літали на дерев'яних літаках, які називали «етажерками», а гімназист Олександр Шаргей уже посилав подумки в космос ракету власної конструкції. Принципову схему відокремлення, а після відвідин Місяця, й стикування посадочно-злітного модуля з кораблем-маткою Сашко придумав у сімнадцять – 1914 року. Він зробив це цілком самостійно, не знаючи навіть праць Ціолковського. 1916 року Олександр закінчив гімназію із срібною медаллю.

Того ж року студента Олександра Гнатовича Шаргея мобілізують у діючу армію. Йшла Перша світова війна. Замість вищої математики він мусив проходити військову науку в школі прапорщиків. На Закавказькому фронті теоретик космонавтики командує кулеметним взводом. У державі починається революція, що переростає в громадянську війну. Фронт розвалився, і прапорщик Шаргей повертається додому. Але дорогою його мобілізують до війська генерала Корнілова, а після приїзду в Київ – до Денікіна. Олександр тікає й довго переховується, бо для нової влади він – класовий ворог, офіцер-золотопогонник. У цей час працює чорноробом, кочегаром. Жив дуже бідно: ходив у одному чоботі й одному черевіку, але це для нього нічого не значило. Ховаючись у льоху, на основі старих зошитів продовжує працювати, конкретизуючи свої ідеї. Розробляє багатоступеневу ракету, скарфандр, керування ракетою за допомогою гіроскопа... Згодом цей рукопис, весь у машинному

У Флориді (США) на космодромі встановлено пам'ятник вченим і астронавтам, причетним до польоту на Місяць, там є ім'я й українця Юрія Кондратюка. Час змінює не лише людей, але й біографічні факти. Єдине що залишається, – це те, що людина встигла зробити за коротке земне життя. Про таку людину написано багато науково-дослідних праць, знято фільмів. Поступово утверджується велике значення його наукових робіт в освоєнні космічного простору. Це – Юрій Васильович Кондратюк. Хоч став він ним набагато пізніше, ніж народився. 21 червня 1897 року в Полтаві на вул. Стрітенській, 4 з'явився на світ Олександр Шаргей. Виховувався у бабусі й нерідного діда.

р., коли його сестра Ніна Шаргей перед смертю дала письмові показання комісії ЦК КПУ.

Незалежно від Костянтина Ціолковського Олександр Шаргей вивчав основні проблеми космонавтики, космічних польотів і конструювання міжпланетних кораблів. У праці «Завоювання міжпланетних просторів» (1929 рік) вивів основне рівняння польоту ракети, розглянув енергетично найвигідніші траєкторії космічних польотів, виклав теорію багатоступеневих ракет. Першим сформулював теорію багатоступеневих ракет, запропонував використовувати для ракетного палива деякі метали і неметали та їх водневі сполуки. Розглянув проблеми створення проміжних міжпланетних баз, ідею використання гравітаційного поля небесних тіл для розв'язання цих проблем.

Багато ідей Юрія Кондратюка (про створення космічних систем, про розрахунки траєкторій польотів для висадки на місячну поверхню) застосували у практичній космонавтиці. Зокрема, результати його наукової праці «Про завоювання міжпланетних просторів» були використані при плануванні висадки американських астронавтів на Місяць (1969 рік), на зворотному боці якого ім'ям Кондратюка названо кратер.

Ю. Кондратюк робить винаходи не лише в галузі космонавтики, а й у пошуку альтернативних джерел енергії, у будівництві величезного елеватора без цвяхів. До речі, за останній проект його звинуватили в шкідництві, ув'язнили, а згодом перевели в проектне бюро (так звану «шарошку»). Тут він перемагає на конкурсі два спеціалізовані наукові інститути своїм проектом вітрової електростанції. Ним зацікавився сам нарком важкої промисловості Серго Орджонікідзе й домігся, щоб Кондратюка звільнили дочасно. Дорогою до Харкова учений зупиняється в Москві, де зустрічається із Сергієм Корольовим, який запропонував йому вакантне місце головного теоретика ГРДУ – майбутньої коліски радянської космонавтики.

Для розробки проекту Кримської вітрової електростанції та виготовлення робочих креслень Харківську проектну групу переводять в Москву, де

створюється проектна контора з виконання цього завдання. Головним інженером призначили П.К. Горчакова, його заступником – Ю. Кондратюка, крім того, до групи входили інженери М.В. Нікітін, Б. Злобін, К.Н. Шаманський. Вони були помічниками й друзями Юрія Васильовича до самого початку війни.

При розробці проекту ВЕС впроваджено багато нових конструктивних рішень у будівельних конструкціях, у синхронності роботи механізмів, а також вирішено питання паралельної роботи ВЕС із місцевою електромережею. Важко було, але робота просувалася успішно.

1936 р. почали практичне впровадження робочих креслень: на пагорбі Бедене-Кир спорудили основу, на який передбачалося встановити поворотну башту ВЕС. Неприємність виникла раптово. 18 лютого 1937 р. трагічно загинув головний куратор – керівник і помічник нарком Серго Орджонікідзе. Проект і будівництво Кримської ВЕС законсервували, а проектну групу переформували в проектну експериментальну контору зі створення малопотужних вітрових електроустановок, начальником призначили Ю. Кондратюка. Тут він пропрацював до початку війни. Через багато років інженери М. В. Нікітін і Б. Злобін заклали у проект будівництва Останкінської вежі чимало конструктивних рішень, які запропонував Ю. Кондратюк при будівництві вітрової електростанції. Дивлячись на Останкінську телевежу, як на чудо інженерної дум-

ки, ми повинні пам'ятати, що у її створенні є значний вклад і нашого геніального земляка – Ю.В. Кондратюка.

Мирну творчу працю геніального інженера, можна сказати самоука, обірвала війна. Юрій Васильович мав «броню» і міг не йти на фронт. Але він записався добровольцем у Московське ополчення. Через те, що не стояв на обліку у військоматі як військовий спеціаліст, його зарахували рядовим у роту зв'язку 21-ї дивізії народного ополчення.

Але воював він не довго. У довідці ЦАМО СРСР №9/15333 від 13.07.93 р. вказано: «Рядовий 1281 стрілецького полку 60 стрілецької дивізії Кондратюк Юрій Васильович... загинув 25.02.42 р. у с. Кривцово Болховського р-ну Орловської обл., місце захоронення не вказано. Підстава: ЦАМО... д. 51/27 Т. 4-93 Г. Начальник відділу Абрамов».

Ще за життя Юрія Васильовича академік В. П. Ветчинкін у відгук на його книгу «Завоевание межпланетных пространств» писав: «Предлагаемая книга несомненно представляет наиболее полное исследование по межпланетным путешествиям из всех, ранее написанных... Книжка будет служить настольным справочником для всех, занимающихся вопросами ракетного полета».

Академік, двічі Герой соціалістичної праці В. П. Глушко, який брав активну участь у розробці ракетної техніки, писав, що поруч з працями Ціолковського «с большим интересом мы изучали богатую новыми идеями замечательную книгу Ю. В. Кондратюка».

Незважаючи на великий вклад Ю. В. Кондратюка в наукову космонавтику, до початку запуску ракет у космос ніхто з широкого загалу про нього не знав.

Із запуском 4 жовтня 1957 р. у СРСР першого штучного супутника Землі почалося здійснення мрій ученого Ю. В. Кондратюка.

Між Радянським Союзом і США увесь післявоєнний період йшло змагання за першість в освоєнні космічного простору.

Американські вчені знайшли в бібліотеці конгресу книжку Ю. В. Кондратюка, в якій розроблені і траєкторія (траса Кондратюка), й орбітальні лабораторії, і посадка апаратів на Місяць та інші планети Сонячної системи, і розрахунки польоту людини до інших планет, яким має бути пальне для ракет, скарфандр космонавта та інше.

Юрій Кондратюк увійшов до історії науки і техніки як автор багатьох оригінальних ідей (і не лише для космосу), що були зреалізовані його послідовниками в практиці розвитку ракетно-космічної галузі. Зокрема, він вперше обґрунтував економічну доцільність вертикального злету ракет, створення проміжних баз під час польотів, гальмування у

верхніх шарах атмосфери, використання сонячної енергії космічними апаратами тощо. Очевидно, найбільшим його досягненням все ж є проект розрахунків польоту людини на Місяць, який використали американці, реалізуючи запуск астронавтів на природний супутник Землі. Наприкінці 60-х років журнал «Лайф» познайомив читачів з деякими деталями підготовки американської програми «Аполлон». У головному управлінні пілотованих польотів при Національному управлінні з аеронавтики та дослідження космосу (NASA) під час обговорення варіантів польоту на Місяць виникла суперечка між групою Вернера фон Брауна і групою Джона Хуболта, яка пропонувала вивести корабель на навколomisячну орбіту, потім відділити й спустити на Місяць спеціальну кабіну. Ця ідея, з якою пізніше згодилися всі керівники американської програми, була взята з книги Юрія Кондратюка «Завоювання міжпланетних просторів».

Незважаючи на великий вклад Ю. В. Кондратюка в наукову космонавтику, до початку запуску ракет у космос ніхто з широкого загалу про нього не знав.

1925 року надіслав до Головної науки у Москву рукопис «Про міжпланетні подорожі», продовжував працювати механіком у різних містах та регіонах СРСР (Кубань, Осетія, Сибір). «Найповніше дослідження з міжпланетних подорожей з усіх, що були написані досі», – так відгукнувся про дослідження Кондратюка професор Ветчинкін.

У січні 1929 року в Новосибірську (за власний кошт) побачила світ книга Кондратюка-Шаргея «Завоювання міжпланетних просторів».

1930 року засуджений за неправдивим звинуваченням у шкідництві, працює у конструкторському бюро ОДПУ інженером-конструктором (до 1932 року).

1932-1933 рр. у Новосибірську працював над проектом потужної Кримської вітроелектростанції. Наступного року продовжив цю роботу в Харкові. Проект передбачав вітроелектростанцію потужністю в 12 тисяч кіловат, у той час як зарубіжні аналоги обмежувалися сотнею.

1939 року Кондратюк очолив відділ проектно-експериментальної установи вітроелектростанцій у Москві.

«Коли березневого світанку 1968 року я схвилювано слідкував на мисі Кеннеді за стартом ракети, що повинна була понести корабель «Аполлон-9» у напрямку до Місяця, – згадував Д. Хуболт, – я думав про українця Юрія Кондратюка, що розрахував трасу, по якій повинні були летіти троє наших астронавтів».

Значний внесок у вивчення й встановлення історичної правди про життєвий шлях Юрія Кондратюка зробив його двоюрідний брат, полтавець, інженер-підполковник, викладач військово-повітряної інженерної академії ім. Жуковського Анастолій Володимирович Даценко.

**Підготував
Володимир КОНДРАТЮК,
професор ТДМУ**

мастилі, потрапив у бібліотеку конгресу США, звідти – у проект «Аполлон» і відкрив людству дорогу на місяць.

Шлях до вищої освіти йому було закрито. Життя юнака та його близьких у ті часи постійно перебувало під загрозою, тому, щоб убезпечити пасинка від червоного терору, мачуха вмовила його змінити прізвище. Так 1921 р. зник Олександр Шаргей і з'явився Юрій Кондратюк. Таємниця справжнього імені Юрія Кондратюка зберігалася аж до 1977

